

Originalas nebus
stunčiamas

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Palangos miesto savivaldybės merui
Šarūnui Vaitkui
Palangos miesto savivaldybės administracijos
Kultūros sk. vedėjui Robertui Trautmanui
Palangos botanikos parko direktoriui Valdui Pakusui

2019-06-14 Nr. S-132

DĖL BIRUTĖS KALNO KOPLYČIOJE ESANČIŲ KULTŪROS VERTYBIŲ ATVĖRIMO VISUOMENEI

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba), reaguodama į Žemaitijos etninės kultūros globos tarybos ir kitų visuomenės atstovų pateiktas pastabas, 2019 m. birželio 11 d. posėdyje aptarė Birutės kalno koplyčios uždarimo ir su Birutės kalno istorija susijusios informacijos stygiaus problemą.

Posėdyje atkreiptas dėmesys, kad Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio ir kunigaikštienės Birutės meilės legenda apipintas Birutės kalnas Palangoje pasižymi ilgainiui susiformavusia įvairialype reikšme, siejama tiek su dvasiniu (nematerialiuoju), tiek su materialiuoju kultūros paveldu. Plačiai žinomi padavimai apie XIV a. čia gyvenusią ir šventą ugnį aukure kursčiusią vaidilutę Birutę, kuri ant kalno neva ir buvo palaidota, todėl ir pats kalnas pavadintas Birutės vardu. Apie Birutės kaip šventosios garbinimą ir šventu laikomo kalno lankymą XVI–XIX a. rašė įvairūs tuometiniai istorikai (M. Strijkovskis, M. Pretorijus, L. A. Jucevičius ir kt.). Toje vietoje, kur pagal pasakojimus galbūt ilsisi Birutės palaikai, 1506 m. pastatyta Šv. Jurgio koplyčia, kuri buvo vis atnaujinama, kol 1869 m. buvo pastatyta dabartinė neogotikinė koplyčia. Ji tapo traukos centru ypač per šv. Jurgį ir šv. Roką, kai po pamaldų Palangos bažnyčioje procesijos eidavo ant Birutės kalno, o tarpukariu čia vykdavo svarbūs politinio, visuomeninio, religinio, kultūrinio gyvenimo renginiai. Didžiulės išskilmės vyko gražinus Palangą Lietuvai, ta proga ant koplyčios buvo pakabinta granitinė lentelė su įrašu: „1921-03-31, dalyvaujant Lietuvos kariuomenei, Palangos minioms ir svečiams, grįžo Lietuvai Birutės ir Kęstučio dvasia gyvas buvęs Palangos kraštas“. Birutės ir Kęstučio legenda įamžinta ir 1976 m. rekonstruojant koplyčią įrengtuose septyniuose vitražuose, sukurtuose dailininko Liudviko Pociaus, kuriems suteiktas kultūros vertybės statusas (1993 m.), kaip ir visai koplyčiai (1997 m.). Taigi Birutės kalno koplyčia pasižymi reikšmingomis kultūrinėmis ypatybėmis, ji domina visuomenę ir atvykusius turistus itin daugiasluoskniu įvairių laikotarpių istoriją ir religines pažiūras atspindinčiu sinkretizmu.

Etninės kultūros globos taryba rekomenduoja atverti koplyčią visuomenei, pateikiant informaciją apie joje esančias vertybes, atspindinčias su Birutės kalnu susijusį dvasinį paveldą.

Taryba taip pat skatina Palangos vietos istorijos, gamtos ir kultūros vertybių pristatymo visuomenei klausimą plačiau aptarti su Palangos miesto bendruomenės atstovais.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

A. Daraškevičienė, +370 5 2107160, el. p. audrone.daraskeviciene@ekgt.lt